

PUHE Forssan seudun terveydenhuollon kuntayhtymän 10-vuotisjuhlassa.**14.1.2011, julkinen klo 15.00****Maa- ja metsätalousministeri Sirkka-Liisa Anttila****Hyvät juhluvieraat,**

haluan lämpimästi onnitella Forssan seudun terveydenhuollon kuntayhtymää sen 10-vuotisesta taipaleesta. Arvostan suuresti myös kuntayhtymän kutsua saada pitää puhe tässä juhlassanne. Tämä terveydenhuollon kuntayhtymä ei ole mikä tahansa kuntayhtymä Suomessa vaan ehdottomasti maamme kirkkainta kärkeä ja todellinen esimerkki hyvin järjestetystä terveydenhuollon palvelumallista koko Suomelle. Me lounaishämäläiset voimme olla syystä ylpeitä!

Kuten te varmaan monet tiedättekin, olen itse työskennellyt Lounais-Hämeen kansanterveystyön kuntainliitossa apulaistaloustaluspäällikkönä 1974–1982. Vuonna 1983 minut valittiin eduskuntaan. Sain täällä työskentelystä hyviä valmiuksia myös parlamentaariseen työhön. Olen oppinut mm. sanelukoneen käytön, perehtynyt terveyslautakunnan asioiden valmisteluun, palkka-asiamiehen tehtäviin, jossa tärkeä asia oli virka- ja työehtosopimusten täytäntöönpano neuvotteluineen. Muistan elävästi mm. ruoan kuljetuslakon, joka ratkottiin hyvässä yhteistyössä työntekijöiden kanssa. Opin myös sopimuspolitiikan tärkeyden. Kaikkea tätä kokemusta olen tarvinnut ja tarvitsen edelleen.

Forssan seudun terveydenhuollon kuntayhtymä perustettiin vuonna 2001. Tällöin yhdistettiin terveyskeskus ja Lounais-Hämeen aluesairaala. Terveydenhuollon kuntayhtymämme vastaa nyt viiden kunnan ja 35 000 asukkaan perusterveydenhuollosta ja perustason erikoissairaanhoidosta, vaativan erikoissairaanhoidon tilaamisesta sekä eräistä sosiaalitoimen erityispalveluista.

Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen eli VATT:n tekemän tutkimuksen mukaan Forssan seudun terveydenhuollon kuntayhtymä on Suomen kolmanneksi tehokkain terveyskeskus. Kauas taakse jäivät monet suuret kaupungit, kuten Tampere, Turku ja Helsinki. Tämäkin viittaa siihen, että aina suuruus ja keskitetty palvelu ei ole tehokkainta vaan oikein järjestetyt, asiakaslähtöiset ja lähellä olevat palvelut ovat avainasemassa. Forssan mallin suurin vahvuus on selkeä toimintamalli ja selkeät vastuusuhteet. Yhteistyötä on kuitenkin tehtävä ja nyt tuntuukin ihmeelliseltä se, että Lounais-Hämeessä on toiminut vielä alle parikymmentä vuotta sitten peräti kolme terveydenhuoltoalan kuntayhtymää.

Alun perin koko Lounais-Hämeen perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhdistämisen tavoitteena oli turvata erikoissairaanhoidon palvelut täällä ja lisätä alueellista yhteistyötä terveydenhuollossa. Yhdistämisen tavoitteena ei ollut kuitenkaan palveluiden keskittäminen täällä vaan lähipalvelut haluttiin alusta lähtien turvata ja terveydenhuollon ohjausmahdollisuuksia lisätä. Kaikissa viidessä jäsenkunnassa on terveysasema

lähipalveluineen. Kuntayhtymän erityispalvelut keskittyvät Forssaan. Terveysthuollon kuntayhtymämme pystyy tuottamaan omana toimintana 80 % terveydenhuollon palveluiden volyyminä ja 20 % ostetaan ulkopuolelta.

Nyt 10 vuoden jälkeen on helppo todeta, kuinka todella viisaita ja kauaskantoisia olivat 1900-luvun puolivälissä ne, jotka ajoivat Forssaan aluesairaala ja kuinka todella oikea ratkaisu oli kymmenen vuotta sitten perustaa nykyinen kuntayhtymä ja ottaa aluesairaala pois sairaanhoitopiirin hallinnosta ja yhdistää paikallinen perusterveydenhuolto ja aluesairaala. Tällä päätöksellä turvattiin alueellemme näiden erikoissairaanhoidon palvelujen säilyminen seutukunnallamme. Riihimäen aluesairaala on hyvä esimerkki siitä, mikä olisi ollut Forssan aluesairaalan kohtalo. Riihimäen palvelut keskittyvät asteittain Hämeenlinnaan.

Hyvät juhlavieraat,

Tärkeät periaatteet sosiaali- ja terveysthuollon uudistamisessa ovat yhdenvertaisuus, palveluiden laatu ja saatavuus sekä asiakaslähtöisyys. Yhdenvertaisuus tarkoittaa, että alueet ja väestöryhmät ovat yhdenvertaisia palveluiden saannissa. Asiakaslähtöisyydellä taas tarkoitetaan sitä, että ihmisten tarpeet ovat etusijalla ja valinnanvapautta pitää lisätä. Sote-kokeilu siis Sosiaali- ja terveysthuollon kokeilun pitäisi olla luonteva jatko PARAS-hankkeelle. Palveluiden järjestämiselle tarvitaan vahva väestö- ja rahoituspohja, mutta uuden mallin tulee olla samalla joustava ja ymmärtää laajan maamme eri alueiden hyvin erilaisia tarpeita ja lähtökohtia.

Minua on aina ilahduttanut suuresti se, että Forssan seudun terveydenhuollon kuntayhtymä on löytänyt sopimustuotantopohjaisten mallin toimia. Kuntayhtymän johto neuvottelee jäsenkuntien kanssa seuraavan vuoden palvelutuotantosopimuksen, jolla kuntayhtymä saa velvoitteet palvelujen tuottamiseen ja saa niiden järjestämiseen tarvittavat rahat, mutta samalla myös vastuun alueemme väestön palvelujen tuottamisesta tehokkaasti ja taloudellisesti. Moniportaisessa terveydenhuollossa vastuukantaa koko sektorista ei ole riittävästi konkretisoitu yhdelle toimijalle, mistä johtuen ei päästä samoihin tuloksiin kuin täällä.

Hieno esimerkki on yhteistyö Tampereen ja Turun yliopistollisten sairaaloiden kanssa. Erikoissairaanhoidon avohoitopoliklinikoita järjestetään Forssan seudun terveydenhuollon kuntayhtymässä. Potilaan ei tarvitse lähteä ajamaan kauas toiseen kaupunkiin vaan hän saa hoidon läheltä. Alueellinen toimintamalli mahdollistaa myös hyvän ennaltaehkäisyn, kun alueen ihmisten ja eri väestöryhmien terveydentila ja tarpeet tunnetaan. Asiakaslähtöisyys on peruslähtökohta. On uskallettava puhua muistakin kuin kustannuksista. Asiakkaan hyöty ja asiakkaan kokemus tyytyväisyys ovat yhtäläisiä tärkeitä tunnuslukuja. Kuntayhtymämme on pärjännyt hyvin myös näillä tunnusluvuilla mitattuna.

Hyvät juhlavieraat,

Vaikka Forssan seudun terveydenhuollon kuntayhtymä on esimerkillinen tapa hoitaa terveysthuollon Suomessa, löytyy meiltäkin edelleen kehitettävää. Sosiaalipalveluiden ja terveydenhuollon palvelujen integraatiohyötyjen

löytäminen on seuraava haaste. Paras-puitelakihan velvoittaa kuntia vuoden 2013 alusta järjestämään myös sosiaalitoimen palvelut 20 000 asukkaan väestöpohjalle.

Forssassa on hoidettu jo tähänkin asti perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon integrointi omalla, menestyksekkäällä tavalla. Nyt edessä on sosiaalipalveluiden osalta sellaisen toiminnan hakeminen, jolla vastataan parhaiten tulevaisuuden haasteisiin. Suunnitelmien mukaan uuden muodostettavan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän vastuualueina säilyisivät erikoissairaanhoido, perusterveydenhuolto, mielenterveystyö ja uutena integroituna alueena perhepalvelut, jossa ovat neuvolat, perheneuvola, perhetuki ja lastensuojelu. Näiden lisäksi kokonaisuuteen kuuluisi eheyttämispalveluiden vastuualue, jossa olisi A-klinikka, aikuissosiaalityö, päihdetyö ja vammaispalvelut. Vanhuspalvelut olisivat omana kokonaisuutenaan. Sosiaalipuolen tärkeä osa-alue olisi myös työllisyyden edistäminen kunta-tasolla. Keskityttäisiin varsinkin nuoriin ja pitkäaikaistyöttömiin.

Tällainen toimiva hyvinvointikuntayhtymä varmistaisi yhdenvertaiset sosiaali- ja terveyspalvelut kaikille Forssan seudun asukkaille pitkälle tulevaisuuteen väestörakenteen raskaissa muutoksissa. Tällainen malli antaisi kuntalaisille mahdollisuuden käyttää palveluja yli kuntarajojen oman tilanteensa mukaan. Sosiaali- ja terveyspalveluiden integroiminen omaksi mallikseen poistaisi turhia erillisiä organisaatioita ja raja-aitoja ja niistä aiheutuvia ongelmia asiakkaille. Samalla myös henkilöstön osaamista voitaisiin paremmin hyödyntää. Järjestämävastuun antaminen sosiaalipuolen palveluissa sellaiselle toimijalle, joka ottaa terveydenhuollon tapaan kokonaisvastuun, tulisi varmasti turvaamaan palvelut tehokkaimmin.

Arvoisat juhlavieraat,

Olemme täällä Lounais-Hämeessä toimineet esimerkkeinä koko muulle Suomelle terveyspalveluiden järjestämisessä. Emmehän me halua luopua tästä asemastamme? On aika näyttää esimerkkiä muille myös sosiaalipalveluiden järjestämisessä. Olen keskustellut peruspalveluministeri Paula Risikon kanssa sote-kokeiluun pääsystä. Kuntayhtymämme jättämä kokeiluun pääsyhakemus on hyvä ja perusteltu.

Haasteita sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluiden uudistamisessa tulee olemaan koko maan tasolla. Rahoituspohja pitää turvata ja työvoiman saatavuus varmistaa puhumattakaan väestön ikääntymisestä ja sen tuomista haasteista. Raja-aitoja on kaadettava yhä aktiivisemmin ja synergiaetuja haettava. Forssan seudun terveydenhuollon kuntayhtymä on ollut ja on edelleen upea ja toimiva esimerkki koko Suomelle.

Oikein hyvää juhlan jatkoa teille kaikille

